

CDM Sp. z o. o. ul. Stawki 40 , 01-040 Warszawa
Telefon: 0-22 / 551-93-00 Fax: 0-22 / 551-93-80
poland@cdm-europe.eu

Biuro Projektów Gospodarki Wodnej i Ściekowej
"BIPROWOD - WARSZAWA" Sp. z o.o.
ul. Rydygiera 8, 01-793 Warszawa
Telefon: 0-22 / 633 92 73 Fax: 0-22 / 633 93 73
biprowod@biprowod.com.pl

NAZWA INWESTYCJI:

Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim
POIS.01.01.00-00-003/07

INWESTOR:

Miasto Piotrków Trybunalski, Pasaż Karola Rudowskiego 10,
97-300 Piotrków Trybunalski

ADRES INWESTYCJI:

Oczyszczalnia Ścieków, Piotrków Trybunalski, ul. Podole 7/9
Działka ewidencyjna Nr 524/2

NAZWA OPRACOWANIA:

PROJEKT WYKONAWCZY

Modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim

Branża: TECHNOLOGIA	Obiekt: SIECI MIĘDZYOBIEKTOWE: SIEĆ WODY TECHNOLOGICZNEJ	Nr arch. 046
-------------------------------	--	-----------------

Imię i nazwisko	Nr uprawnień	Podpis
Dyrektor Biura mgr inż. Andrzej Dziuba		
Główny Projektant mgr inż. Elżbieta Kozłowska		
Projektant mgr inż. Jacek Stanisław	UAN-7342-120/93	
Projektant mgr inż.		
Sprawdzający mgr inż. Wacław Pajdziński	1208/73/Ww	

Warszawa, wrzesień 2011r.

SPIS ZAWARTOŚCI OPRACOWANIA

SPIS RYSUNKÓW	3
OPIS TECHNICZNY	4
1. DANE OGÓLNE	4
1.1. Podstawa opracowania	4
1.2. Przedmiot opracowania	4
1.3. Zakres opracowania	4
1.4. Opracowania i dokumenty związane	4
1.5. Zmiany w stosunku do Projektu Budowlanego	5
1.6. Lokalizacja obiektu	5
1.7. Warunki geologiczne i gruntowo-wodne	5
2. ZAŁOŻENIA PROJEKTOWE	6
2.1. Istniejąca i projektowana infrastruktura.	7
3. Opis rozwiązań PROJEKTOWYCH	7
3.1. Trasa przewodów sieci wody technologicznej	7
3.2. Zagłębienia i spadki	8
3.3. Przekroje i materiał przewodu	8
3.4. Uzbrojenie i armatura	9
3.5. Kolizje z uzbrojeniem terenu.	10
3.6. Odwodnienia i odpowietrzenia przewodów	10
3.7. Roboty ziemne	10
3.8. Układanie rur	11
3.9. Zasyпка wykopów	11
3.10. Próba szczelności	12
3.11. Uwagi dla Wykonawcy	12

SPIS RYSUNKÓW

L.p.	Nazwa rysunku	Nr rysunku
1	Woda technologiczna - plan sytuacyjny	046/PW/SM/WT/01
2	Woda technologiczna - profil przewodu WT1	046/PW/SM/WT/02
3	Woda technologiczna - profil przewodu WT2-WT5	046/PW/SM/WT/03
4	Woda technologiczna - profil przewodu WT6-WT12	046/PW/SM/WT/04

OPIS TECHNICZNY

1. DANE OGÓLNE

Inwestor: Miasto Piotrków Trybunalski
Pasaż Karola Rudowskiego 10,
97-300 Piotrków Trybunalski

Wykonawca: *Konsorcjum firm:* CDM Sp. z o.o. i Biprowod Sp. z o.o.
Lider konsorcjum: CDM Sp. z o.o., ul. Stawki 40
01-040 Warszawa;

1.1. Podstawa opracowania

Podstawą opracowania jest umowa zawarta pomiędzy w/w Inwestorem, a Wykonawcą, na realizację prac projektowych pn. „Modernizacja i rozbudowa Oczyszczalni Ścieków w Piotrkowie Trybunalskim”.

1.2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest projekt wykonawczy branży technologicznej - **sieci międzyobiektowych w zakresie sieci wody technologicznej**. Jest to nowoprojektowana sieć wody technologicznej wraz z przyłączami, projektowana w taki sposób, aby była ona dostosowana do wymagań Inwestora, aktualnych rozporządzeń, norm.

Niniejsze opracowanie poprzedzał Projekt Budowlany „Modernizacji i rozbudowy Oczyszczalni Ścieków w Piotrkowie Trybunalskim” – maj 2011.

W projekcie wykonawczym nie wprowadzono żadnych istotnych zmian w stosunku do projektu budowlanego.

1.3. Zakres opracowania

Niniejszy projekt wykonawczy obejmuje rozwiązanie techniczno-technologiczne przedmiotowej sieci tj. mapy i profile sieci wody technologicznej z określonymi spadkami, zagłębieniami, materiałem przewodów oraz uzbrojeniem sieci.

Rurociągi technologiczne zewnętrzne ujęte zostaną w odrębnym projekcie sieci międzyobiektowych na terenie oczyszczalni.

Uszczegółowienie sposobu wykonania i odbioru robót technologicznych, dostawy i montażu urządzeń oraz wykonania sieci międzyobiektowych podano w specyfikacjach technicznych.

1.4. Opracowania i dokumenty związane

Do opracowania niniejszej dokumentacji wykorzystano następujące materiały:

- Projekt Budowlany: Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim
- Założenia i wymogi do projektowania zawarte w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim” nr POIS.01.01.00-00-003/07 wraz z późniejszymi wyjaśnieniami Zamawiającego.
- Koncepcja programowo – przestrzenna, sierpień 2010r
- Dokumentacja badań geotechnicznych dla projektu modernizacji Oczyszczalni Ścieków w Piotrkowie Trybunalskim opracowana przez mgr geol. Jana Jeziorskiego upr. geol. nr 070794 - marzec 2011 r

- Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia Nr ROP.7627-57/2006 z dnia 14 lutego 2007r.
- Dokumentacja archiwalna.
- Mapa terenu oczyszczalni
- Ustalenia z Użytkownikiem
- Ekspertyza techniczna konstrukcji budowlanych

1.5. Zmiany w stosunku do Projektu Budowlanego

W stosunku do projektu budowlanego nie wprowadza się odstępstw uznanych za istotne w myśl artykułu 36a ust. 5 Prawa Budowlanego.

1.6. Lokalizacja obiektu

Istniejąca oczyszczalnia zlokalizowana jest w południowo-wschodnim rejonie Piotrkowa Trybunalskiego przy ul. Podole 7/9 na działce ewidencyjnej nr 524/2. Teren oczyszczalni zajmuje powierzchnię ok. 20.24ha i sąsiaduje:

- od północy z ul. Podole
- od zachodu z ul. Małopolską
- od wschodu z rzeką Strawą
- od południa z ciekim wodnym Śrutowy Dółek

Sieć wodociągowa obejmuje zaopatrzenie w wodę oraz zabezpieczenie przeciwpożarowe wszystkich obiektów oczyszczalni, znajdujących się w środkowo – wschodniej części działki, na której zlokalizowana jest oczyszczalnia.

1.7. Warunki geologiczne i gruntowo-wodne

Dla potrzeb inwestycji w marcu 2011 r została wykonana „Dokumentacja badań geotechnicznych dla projektu modernizacji Oczyszczalni Ścieków w Piotrkowie Trybunalskim” opracowana przez mgr geol. Jana Jeziorskiego upr. geol. nr 070794

Teren oczyszczalni ścieków wypełniają różne frakcyjne piaski od grubych, półzwałowych do pylistych pochodzenia rzeczno-zastoiskowego przedzielone mułowatymi (pyły) osadami zastoiskowymi. W rejonie północno-zachodnim można wydzielić co najmniej 3 warstwy mułków o metrowej miąższości.

W rejonie południowo-wschodnim przeważają piaski rzeczne, rzadziej rzeczno-zastoiskowe, a warstwy namułów stwierdzono na większych głębokościach, na rzędnej 173,6m npm i poniżej, lub sporadycznie na głębokości 2-3m w postaci nieciągłych, izolowanych warstw.

Powyżej opisanego zespołu osadów rzecznych i zastoiskowych występują utwory organiczne złożone w dolnej części głównie z torfów, w górnej przeważnie z namułów piaszczystych, często z charakterystyczną domieszką rozproszonego żwiru.

Występują również namuły pylaste i gliniaste do zwęzłych włącznie.

Pozostałością starszego, rozmytego osadu są izolowane obecnie, prawie identyczne warstwy gliniasto-piaszczystych namułów o miąższości nie przekraczającej 1m i spagu na poziomie 175,3 i 176,1m npm.

Górna część utworów organicznych jest obecna we wszystkich wykonanych otworach przy miąższości nie przekraczającej 1m. Występując na torfach, stanowią naturalną kontynuację sedymentacji wybitnie organicznej (torfy) przechodząc w coraz bardziej mineralną (namuły pylaste, gliniaste i piaszczyste).

Zupełnie współczesne, powstałe głównie w okresie budowy oczyszczalni i latach późniejszych, są nasypy przykrywające rodzime utwory płaszczem o bardzo zmiennej grubości od 0,4 do 2,5m.

Na podstawie odmiennego pochodzenia i litologii w podłożu wydzielono:

- nasypy nie nadające się do bezpośredniego posadowienia (niebudowlane) – nN,
- nasypy budowlane - nB,
- ograniczne namuły piaszczyste – warstwa IA,
- torfy – warstwa IB,
- piaski rzeczne (nierozdzielone) – warstwa II,
- mułki (pyły) zastoiskowe – warstwa III,
- gliny zwałowe – warstwa IV.

W podłożu wyróżnić można dwie warstwy wodonośne:

- Płytko występujących wód typu zaskórnego o wybitnie okresowych wahaniach zwierciadła i być może okresowym trwaniu, w ścisłym związku ze zjawiskami atmosferycznymi. Woda występuje w piaszczysto-humusowych nasypach oraz najwyższych warstwach piasków rzecznych. Horyzontem utrzymującym wody są poniżej występujące namuły, oraz gliniaste partie nasypów o większym rozprzestrzenieniu. Zwierciadło wód o opisanym charakterze nawiercono w północno-zachodnim obszarze wierceń - częściowo w okresie krótkotrwałej odwilży (II dekada stycznia) - na głębokości 0,2 – 1,2 m (rzędne 180,1-181,1 m n.p.m.) i 0,4m do 2,2m powyżej ustalonego lustra drugiej warstwy wodonośnej w tych wierceniach.
- Warstwa wodonośna o względnie stałym charakterze występuje w piaskach rzecznych wypełniających kopalną dolinę Strawy. Ustalono zwierciadło wody w wielu otworach swobodnych, a w większości naporowe, stwierdzono na głębokości 1,3-1,6m do 2,8m. Hydroizohipsy lustra układają się w poziomie 179,5-180,0m w pobliżu kopalnej krawędzi doliny (gliny zwałowe) poprzez 178,5-178,1m do 177-178m w rejonie południowo-wschodnim. Poziom wody może wykazywać dość duże wahania przekraczające nawet 1,0m wobec odnotowanego, niskiego stanu w okresie wykonywania otworów. Wahania, ze względu na dość duży stopień bezpośredniego zasilania wodonośca mogą być dość szybkie.

Analizy próbek wody pobranych z warstwy wód zaskórnych oraz aluwialnych wód gruntowych nie wykazały własności agresywnych środowiska wodnego wobec betonu.

2. ZAŁOŻENIA PROJEKTOWE

Na terenie oczyszczalni nie istnieje obecnie sieć wody technologicznej.

Zestawienie zapotrzebowania na wodę oczyszczalni:

Nr obiektu	Obiekt	Woda technologiczna max pobór
		[l/s]
1	Budynek krat	15
2A	Piaskownik istniejący	7,85
2B	Piaskownik projektowany	7,85
4	Pompownia ścieków i osadów	-
6	Reaktor biologiczny	2,00
9	Pompownia wysokich cisnień	-
10A,B	Zbiornik retencyjny Ist	6,00

Nr obiektu	Obiekt	Woda technologiczna max pobór
		[l/s]
11A,B	Zbiorniki retencyjne IIst	12,00
14	Stacja dozowania PIX	-
15	Biofiltr - bud krat	0,1
16	Stacja zagęszczania osadów	8,33
21A	Biofiltr	-
21B	Biofiltr	-
23	Bud. Operacyjny WKF	-
25	Stacja odwadniania i higienizacji osadów	8,33
30	Kotłownia	-
40	Budynek administracyjno-laboratoryjny	-
41	Budynek warsztatowy	-
42	Dyspozytornia MD-2	-
	Inne	4,00
	Razem:	71,46

Dla zapewnienia zapotrzebowania urządzeń oczyszczalni na wodę technologiczną projektuje się sieć wody technologicznej. Pobór wody technologicznej będzie realizowany w obiekcie pompowni wysokich ciśnień Ob. 9 z komory czerpnej pompowni. W pompowni projektuje się urządzenie hydroforowe.

Uwzględniając nierównomierny pobór wody technologicznej przyjęto współczynnik jednoczesności poboru $w=0,6$. Maksymalny pobór wody technologicznej wyniesie $150 \text{ m}^3/\text{h}$.

2.1. Istniejąca i projektowana infrastruktura.

W pasach drogowych i na terenach, po którym przebiegać będzie projektowana sieć, znajduje się istniejące uzbrojenie terenu oraz projektuje się nowe sieci:

- sieci technologiczne (z wodą technologiczną),
- sieć wodociagową z hydrantami,
- sieć c.o.,
- kanalizację sanitarną,
- kanalizację deszczową,
- słupy i kable sieci energetycznej i teletechnicznej.

3. OPIS ROZWIĄZAŃ PROJEKTOWYCH

3.1. Trasa przewodów sieci wody technologicznej

Trasy głównych ciągów sieci wody technologicznej projektuje się wzdłuż pasów drogowych oraz na terenach zielonych.

Zasilanie sieci wody technologicznej na terenie oczyszczalni projektuje się z komory czerpnej w obiekcie pompowni wysokich ciśnień Ob. 9.

Dobre urządzenie do podwyższania ciśnienia: $q_{\max}=150 \text{ m}^3/\text{h}$, wysokość podnoszenia 70m. Projektowany przewód wyjścia z pompowni: Dn200, $v=1,33\text{m/s}$.

3.2. Zagłębienia i spadki

Minimalne oraz maksymalne zagłębienia projektowanej sieci wody technologicznej wynoszą odpowiednio: 0,3 – 3,17 m p.p.t.

Przewód sieci wody technologicznej zaprojektowany został ze spadkami w zakresie – 0,4 ÷ 824 ‰.

Przewody o zgłębieniu mniejszym niż głębokość przemarzania gruntu ocieplić np. otuliną PU zabezpieczoną folią PVC.

3.3. Przekroje i materiał przewodu

Przewody wodociągowe projektuje się z rur PEHD PE100 PN10 SDR 11 o średnicach: Dz250x22.7mm, Dz180x16.4mm, Dz110x10.0mm, Dz90x8.2mm, Dz75x6.8mm, Dz40x3.7mm łączonych za pomocą zgrzewania doczołowego lub elektrooporowego.

Tab. 1. Zestawienie długości przewodów

Lp.	Numer profilu	Zakres odcinka profilu	Długość odcinka [m]	Średnica [mm]	Zakresy spadków w [‰]	Zakres zagłębień osi przewodu [m]	Materiał
1	WT1	9-WT9	304,65	Dz250	1,7-18,5	1,62-3,17	Rura PEHD 100 SDR11 Dz250x22.7mm
2	WT1	WT9-WT11	76,35	Dz110	4,5-96,8	2,0-3,15	Rura PEHD 100 SDR11 Dz110x10.0mm
3	WT2	WT2-6A,B	73,75	Dz110	1,3-9,6	1,65-2,8	Rura PEHD 100 SDR11 Dz110x10.0mm
4	WT3	WT4-7A,B	31,8	Dz110	0,4-28	2,65-3,0	Rura PEHD 100 SDR11 Dz110x10.0mm
5	WT4	WT8-WT15	60,35	Dz110	13,2-160	1,84-3,11	Rura PEHD 100 SDR11 Dz110x10.0mm
6	WT4	WT15-11B	31,7	Dz90	17,1	1,7-1,84	Rura PEHD 100 SDR11 Dz90x8.2mm
7	WT5	WT14-11A	8,95	Dz90	133,8	1,7-2,5	Rura PEHD 100 SDR11 Dz90x8.2mm
8	WT6	WT15-10A,B	27,15	Dz90	29,9	1,55-1,84	Rura PEHD 100 SDR11 Dz90x8.2mm
9	WT8	WT9-WT24	100,45	Dz180	2,2-237	1,6-3,15	Rura PEHD 100 SDR11 Dz180x16.4mm
10	WT8	WT24-WT26	36,85	Dz110	1,4-2,3	2,25-2,45	Rura PEHD 100 SDR11 Dz110x10.0mm
11	WT8	WT26-1	8,6	Dz75	1,4	2,48-2,59	Rura PEHD 100 SDR11 Dz75x6.8mm
12	WT9	WT20-16	4,95	Dz90	10,1	1,55-1,7	Rura PEHD 100 SDR11 Dz90x8.2mm
13	WT10	WT24-2B	1,75	Dz110	164,4-824,5	1,6-2,42	Rura PEHD 100 SDR11 Dz110x10.0mm
14	WT11	WT25-15	24,55	Dz40	32,6	1,65-2,25	Rura PEHD 100 SDR11 Dz40x3.7mm
15	WT12	WT26-2A	2,7	Dz110	64,5	0,3-2,48	Rura PEHD 100 SDR11 Dz110x10.0mm

Suma długości odcinków:

Rura PEHD 100 SDR11 Dz110x10.0mm	- 283,55 m
Rura PEHD 100 SDR11 Dz180x16.4mm	- 100,45 m
Rura PEHD 100 SDR11 Dz250x22.7mm	- 304,65 m
Rura PEHD 100 SDR11 Dz40x3.7mm	- 24,55 m
Rura PEHD 100 SDR11 Dz75x6.8mm	- 8,6 m
Rura PEHD 100 SDR11 Dz90x8.2mm	- 72,75 m

Połączenia w węzłach sieci wodociągowej wykonać z kształtek PE PN16 i armatury żeliwnej, kołnierzowej. Połączenia rur PE z armaturą żeliwną przyjęto za pomocą kształtek jednokołnierzowych (tuleje kołnierzowe), PE PN16 wraz z luźnym kołnierzem stalowym PN16 (galwanizowanym). Uszczelki do połączeń kołnierzowych EPDM, PN16. Śruby ze stali nierdzewnej.

3.4. Uzbrojenie i armatura

Uzbrojenie projektowanego przewodu składa się z hydrantów eksploatacyjnych, zasuw odcinających, łuków i trójników na załamaniach trasy i skrzyżowaniach.

Hydranty podziemne – w celach eksploatacyjnych projektuje się hydranty podziemne montowane na przewodach. Hydranty eksploatacyjne DN80 montowane są bezpośrednio na przewodzie na trójnikach z żeliwa sferoidalnego. Korpus hydrantów z żeliwa sferoidalnego min. GGG-40. Hydrant z atestem PZH dopuszczającym do stosowania do wody pitnej oraz certyfikatem zgodności CNBOP.

Kolana stopowe zabezpieczyć blokami oporowymi.

Bloki oporowe dobrać w zależności od średnicy nominalnej oraz głębokości ułożenia przewodu zgodnie z normą BN-81/9192-05 Bloki oporowe. Wymiary i warunki stosowania.

Zasuwy na sieci – zasuw żeliwne klinowe, PN 10, kołnierzowe z uszczelnieniem miękkim o średnicy DN200, DN150, DN100, DN80. Korpus i pokrywa z żeliwa sferoidalnego GGG-40 lub GGG-50. Klin z żeliwa sferoidalnego, nawulkanizowanego (łącznie z rdzeniem) powłoką z gumy EPDM.

Zasuwy na przyłączach – zasuw przeznaczone do montażu na przewodach PEHD z połączeniem gwintowym lub do zgrzewania.

Do obsługi zasuw zastosowano obudowy teleskopowe o konstrukcji tzw. teleskopu z profili zamkniętych. Skrzynka uliczna do sieci wodociągowych z żeliwa szarego min. GG-20, DIN4056. Pokrywa oznaczona literą „W”.

Zasuwy umieszczone zostały w odległości max 300 m na odcinkach prostych sieci i w miejscach odejść projektowanych przewodów, w taki sposób, aby w przypadku awarii odcinka sieci, zapewniona była stała dostawa wody. Zasuwy na odejściach do przyłączy zaprojektowane zostały w odległości ok.0,5m od przewodu głównego. Zasuwy odcinające należy rozmieścić zgodnie z profilem podłużnym.

Zasuwy należy posadawiać na płycie stabilizacyjnej, betonowej o wymiarach 50x50x5cm. Przy zamontowanej armaturze zainstalować tabliczki informacyjne zgodnie z normą PN-86 B-09700.

Tab. 2. Zestawienie uzbrojenia i kształtek przewodów

Lp.	Numer profilu	Zasuwy		Hydranty Dn80		Trójniki		Redukcje		Łuki	
		il.	średnica	il.	typ	il.	średnica	il.	średnica	il.	średnica/kąt
1	WT1	2	ZL100	1	poziemny	1	Dn200			2	Dz250/90st.
2						3	Dn200/100			2	Dz250/30st.
3						1	Dn200/80				
4						1	Dn200/150				
5						1	Dn100				
6	WT2	1	ZL100			1	Dn100/80				
7	WT3	1	ZL100	1	nadziemny						
8	WT4	1	ZL100			2	Dn100/80	1	Dn100/80	1	Dz90/90st.
9	WT5	1	ZL80								
10	WT6	1	ZL80	1	poziemny						
11	WT8	1	ZL150	1	poziemny	2	Dn150/80	1	Dn150/100	2	Dz180/15st.
12	WT8	1	ZD65			1	Dn150/100	1	Dn100/65	2	Dz180/45st.
13	WT8					1	Dn100			1	Dz180/90st.
14	WT8									1	Dz110/90st.
15	WT8									1	Dz75/90st.
16	WT9	1	ZL80								
17	WT10	1	ZL100							1	Dz110/30st.
18	WT11	1	ZD32							1	Dz40/90st.

3.5. Kolizje z uzbrojeniem terenu.

Projektowane przewody krzyżują się z istniejącym oraz projektowanym uzbrojeniem terenu. Skrzyżowania i kolizje wg profili sieci wody technologicznej.

3.6. Odwodnienia i odpowietrzenia przewodów

Odwodnienia przewodów należy realizować za pośrednictwem hydrantów zamontowanych na sieci.

3.7. Roboty ziemne

Roboty ziemne prowadzone będą na terenach zielonych, drogach wewnętrznych oczyszczalni.

Roboty ziemne oraz wykonanie nawierzchni utwardzonych wykonywać zgodnie z projektem drogowym (integralne opracowanie projektu wykonawczego).

Przewiduje się, że przewody układane będą w wykopach wąsko-przestrzennych, szalowanych wypraskami stalowymi układanymi poziomo. Wykopy wykonane będą mechanicznie i ręcznie.

Miejsce składowania mas ziemnych Wykonawca zlokalizuje we własnym zakresie.

W czasie prowadzenia robót ziemnych należy zabezpieczyć wszystkie przewody uzbrojenia podziemnego krzyżujące się z projektowanymi kanałami. Fakt przystąpienia do robót należy zgłosić do odpowiednich służb eksploatacyjnych i pod ich nadzorem i w uzgodnieniu z nimi wykonywać roboty ziemne. Przy zbliżeniach do istniejącego uzbrojenia, wykopy wykonywać ręcznie. Wszystkie napotkane przewody podziemne na trasie wykonywanego wykopu, krzyżujące się lub biegnące równolegle z wykopem powinny być zabezpieczone przed uszkodzeniem, a w razie potrzeby podwieszone w

sposób zapewniający ich eksploatację. Sposób zabezpieczenia zgodnie z odpowiednimi normami tj. PN-91/M-34501 dla gazociągów i PN-76/E-05125 dla kabli energetycznych. Wszystkie skrzyżowania z istniejącymi kablami energetycznymi i telefonicznymi zabezpieczyć rurami typu AROT Ø110.

W czasie prowadzenia robót ziemnych i instalacyjnych wykopy należy zabezpieczyć barierkami zaopatrzonymi w światła koloru żółtego zapalone od zmierzchu do świtu.

Wszystkie roboty ziemne i instalacyjne należy wykonywać zgodnie z normą PN-B-10736:1999 „Roboty ziemne – Wykopy otwarte dla przewodów wodociagowych i kanalizacyjnych – Warunki techniczne wykonania” oraz zgodnie z normą PN-EN805 – „Zaopatrzenie w wodę. Wymagania dotyczące systemów zewnętrznych i ich części składowych”. Odbiór robót instalacyjnych należy prowadzić zgodnie z Polską Normą PN-92/B-10735 „Przewody kanalizacyjne. Wymagania i badania przy odbiorze”.

Nie należy wykonywać wykopów dużo wcześniej przed układaniem rur, wykop rozpoczynać od najniższego punktu. Roboty ziemne wykonywać zgodnie z przepisami BHP i warunkami technicznymi wg PN-B-10736 i wg PN-EN1610 oraz przepisami zawartymi w normie branżowej BN-83/8836-02 „Przewody podziemne. Roboty ziemne. Wymagania i badania przy odbiorze.” w powiązaniu z normą PN-86/B-02480 „Grunty budowlane”.

3.8. Układanie rur

Rury układać na podłożu piaskowym wysokości 10cm w postaci ławy piaskowej oraz warstwy wyrównawczej wysokości 10 cm niezagęszczonej z wyprofilowaniem łożyska nośnego do kąta 90°. Dla przeciwdziałania odkształceniom rur konieczna jest obsypka ochronna po bokach i nad rurą 30 cm.

Materiał obsypki: piasek o uziarnieniu 0,2–20 mm z dopuszczeniem max. 5% ziaren <0,02mm.

Rury z PE można posadzić na wyrównanym podłożu, jeżeli występuje ono w gruntach piaszczysto-gliniastych lub żwirowych, nie zawierających cząstek o wymiarach powyżej 20 mm. Przestrzeń wykopu w obrębie przewodu rurowego należy wypełnić gruntem piaszczystym nie zawierającym ostrych kamieni lub innego łamanego materiału.

W przypadku natrafienia na grunt nie nośny należy dokonać jego wymiany po udokumentowaniu załamania. Rozwiązanie problemu w Nadzorze Autorskim.

Udokumentowane poziomy występowania wody gruntowej wskazują na konieczność odcinkowego odwodnienia wykopów.

3.9. Zasyпка wykopów

Grunt użyty do zasyпки wykopu powinien odpowiadać wymaganiom projektowym wg PN-B-03020. Zasypkę wykopu wykonać gruntem rodzimym.

Zasyпка wykopu składa się z dwóch etapów:

- etap I to staranne wypełnienie strefy ochronnej rury piaskiem warstwami o grubości nie większej niż 15 cm. Po wykonaniu jej do połowy wysokości rury należy ubijać dalszymi warstwami w kierunku od ścian wykopu do rurociągu. Obsypka ochronna musi sięgać 30 cm ponad wierzch rur. Strefy 10cm po bokach rur i 30cm bezpośrednio nad rurą należy zagęszczać ręcznie.
- etap II to wypełnienie nad strefą ochronną. W tej strefie można zagęszczać mechanicznie warstwami grubości 20 do 30 cm. Stopień zagęszczenia pod jezdnią wykonać zgodnie z warunkami zarządzającego drogą (min $I_0=0,98$).

Uprawniona jednostka geotechniczna winna kontrolować stopień zagęszczenia. Odtworzenie nawierzchni zgodnie z kategorią drogi i wymogami Zarządzającego.

3.10. Próba szczelności

Badanie szczelności należy przeprowadzić zgodnie z PN-EN 1610 dla kanalizacji grawitacyjnej, PN-EN 1671 dla kanalizacji ciśnieniowej.

3.11. Uwagi dla Wykonawcy

Przy wykonywaniu robót budowlanych należy stosować tylko wyroby budowlane dopuszczone do obrotu i powszechnego lub jednostkowego stosowania w budownictwie.

W trakcie budowy należy zlecić uprawnionemu geodecie tyczenie i inwentaryzację powykonawczą trasy sieci wraz z przyłączami.

Przed przystąpieniem do robót należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem odsłonięte urządzenia podziemne.